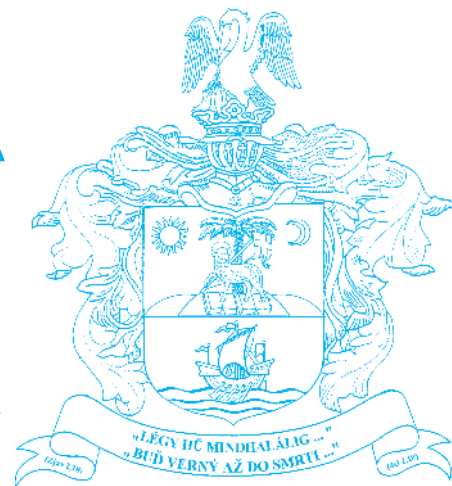

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXVIII. évfolyam

6. szám

Komárom, 2017. június

Ára 35 cent

A MINDIG AKTUÁLIS KÉRDÉS: MIT TEGYÜNK?

Ez egy nagyon fontos kérdés, talán a legfontosabb ahhoz, hogy helyesen és jó irányba induljunk el, ha Isten megszólít és követésre hív el minket. Mint ahogy a jeruzsálemi hallgatók számára is fontos kérdés volt ez, akik Péter apostol első pünkösdi prédikációját hallgatták: szíven találta őket (ApCsel 2,37).

A hitre jutás nem révbe érést jelent, hanem egy új kezdetet. Nem csak annyit kíván tőlünk Isten, hogy elfogadjuk és jóvá hagyjuk, hogy mit tett Jézus értünk, hanem hogy ez a bensőnk, a szívünket változtassa meg és késztesse cselekvésre, hogy a saját dolgainkat teljesen más lelkületben végezzük. Péter apostol tanácsa egyértelmű és csak a kezdet ahhoz, hogy a további tetteket, a hogyanokat és a mikénteket megismerjék a tanítványok. Az első lépést árulja el: „*térjetez meg, és keresztelkedjetez meg mindnyájan Jézus Krisztus nevében bűneitez bocsánatára, és megkapjátok a Szentlélek ajándékát*”.

Az első változás az, hogy Isten felé fordulunk, és nem magunk felé. A megtérés azt is jelenti, hogy gondolkodásomban, bensőmben Istenre akarok figyelni, hagyom magam megérinteni Isten által. Tehát megfordulni és új irányba menni, amit Isten mutat, de nekem kell elfordulnom attól, ami addig másik irányba vitt. Ez azt jelenti, hogy megbánni a bűnt és elfogadni a bűnbocsánatot, amiről Isten a sákramentumok által biztosít.

Utána pedig „*megkapjátok a Szentlélek ajándékát*”, azt az erőt, amivel

Isten tud bennünk és általunk munkálkodni, aki aztán megadja a *hogyan továbbra* a választ, a *mit tegyünk* következő lépéseire Ő vezet el. A mindennapokban Ő az, aki erőt ad, vezet, segít, vigasztal, bátorít. A Szentlélek jelenléte nem feltétlenül kell, hogy valami csodák által nyilvánuljon meg. Nem

mindenkit ösztönöz arra, hogy rögtön másokért, mások hitéért buzgólkodjon. A Szentlélek mindenkinek más lelki ajándékokat ad, amik által életünket irányítja, terelget minket. Leginkább bensőnkben hoz változást, ami nem feltétlenül eredményezi azt, hogy minden jellemvonásunkat megváltoztatja (például a zárkózottból nem tesz föltétlenül nyitottá).

A belső változás fokozatosan előhozza bennünk azt, hogy felismerjük azokat a bűnöket, melyeket addig nem minősítettünk bűnnek és elfordulunk azoktól. Nem az ellentétünké változtat meg minket a Szentlélek, hanem azokat a képességeket használja fel és erősíti meg, amik a „legerősebbek”, amiket aztán arra használ, hogy az Ő ügyét, Isten evangéliumát szolgáljuk és hirdessük. Ezek mindenkinél mást jelentenek, és így mindenkiben másként munkálkodik és nyilvánul meg Isten Lelke.

Jó lenne, ha hagynánk, hogy Isten az Ő Lelke által tudjon bennünk és általunk úgy munkálkodni, hogy a világ számára vonzó legyen Hozzá tartozni. Hagyjuk, hogy a Lélek gyümölcse

érzékelhető legyen először is bennünk, utána pedig magában az egyházban. Kitartóan részt kell vennünk az alkalmakon, ahol Isten közli magát velünk, és erősíti hitünket és a Hozzá való ragaszkodásunkat.

Kérjük a Szentléleket, hogy munkálja ki bennünk azt a változást, aminek az eredménye, gyümölcse az lehet, ami által az egyház még erőtel-

Isten az egész világot a belső élet érdekében teremtette: lelkéből, lelkével a lelkek számára.

(Ravasz László)

jesebben tudja hirdetni, terjeszteni az evangéliumot. De ehhez mi kellünk, egyéneként, személyesen. Ez legyen az életünk meghatározója és külső megnyilvánulása annak, hogy bensőleg Isten Lelke által magához kötött és Fia által üdvösségünk és örök életünk van.

Csonthó Aranka

Falu Tamás

Ballagó

*Az Isten áldja meg az iskolát,
Mely minden évben meghal, s él tovább.*

*Az Isten áldja meg a padokat,
A tízpercet, mely derűt adogat.*

*A padlót, plafont és a küszöböt,
A térképet a katedra mögött.*

*A bizonyítványt, jót, elégtelent,
Mely mindent s mégis semmit sem jelent.*

*Azt, aki kérdez s azt, aki felel,
Ifjúságuk ne múljon sose el.*

*Az Isten áldja meg az iskolát,
Azt, ki belép és azt, ki megy tovább.*

*Ballag tovább, már nem leckéket ír,
De vén padjába vénen visszasír.*

Az ÚR színe előtt

Atyának és Fiúnak Lelke, áldott Szentlélek, ki megígértetvé, csudálatos jelenségek között le is szállottál a pünkösdben, hogy bizonyosságot tégy Megváltónk igaz istensége felől, hogy rendkívüli erővel és ajándékokkal ruházd fel tanítványaidat, hogy megalapítsd anyaszentegyházadat; légy áldott hatalmas segedel-medért, kegyelmednek gazdagságáért, amelyet kiárasztasz szíveinkben, és építed országodat mind a világ végezetéig. E szent ünnep csodáin álmétkodva Hozzád emelem szívemet, és imádlak a kijelentés szent titkában, amint az Atyával és a Fiúval és a Szentlélekkel egyetemben élsz és uralkodsz mindörökké. Imádlak és drága ajándékaidért esedezem. Add nekem is a szelídségnek, tisztaságnak Lelkét, az erőnek, szeretetnek, józanságnak, bölcsességnek Lelkét, hogy ezek foglaljanak le és töltsenek be igazán. Hadd élhessek már e földön Neked tetsző életet, és várhassam országodnak dicsőségét. Bölcsességnek, kegyelemnek Lelke, hajtsd végre a munkát, amelyet elkezdtél szívemben, hogy újjászülethessek és méltóképpen áldhassalak és dicsőíthesselek az Atyával és a Fiúval, mint örökkévaló Szentháromság Isten, életemnek minden idejében.

Tompa Mihály

REFORMÁTUS SZEMMEL

Keresztség és konfirmáció

Szavak, fogalmak, amelyeket az egyházban elég gyakran emlegetnek.

A keresztségről és a konfirmációról, mint egy-egy egyházi alkalomról beszélünk. Meg kell látnunk azonban azt a tényt, hogy a

hagyományhoz csatlakozott egy másik, mégpedig az a családi szokás, amely nagyon sok helyen egybekapcsolódik hatalmas kiadásokkal járó vendégségekkel az egész rokonság részvételével.

Fotó: Révész Csilla

két fogalom igazi, mély jelentősége bennünk megüresedett és tőlünk eltávolodott – noha mind a kettő Isten kegyelmének drága ajándéka. Az utóbbi években az egyházi

Igaz, hogy korábban is ünnepségek zajlottak a keresztelekor, de ma már úgy látszik, szokássá lett a konfirmációkor is és lassan azt vesszük észre, hogy a külsőségek

csendesesen eltakarják előlünk a keresztség és a konfirmáció igazi értelmét és mély jelentőségét. Éppen ezért igen hasznosnak és szükségesnek találjuk, hogy egyházi lapunkban foglalkozzunk a kérdéssel, hogy mit jelent számunkra a keresztség és a konfirmáció.

A szent keresztségről

Mindenekelőtt el kell mondanunk azt, hogy református keresztyén egyházunk tanítása szerint a keresztség **sákramentum** (azaz szentség). Tanításunk a Szentírás alapján áll, mely szerint a szent keresztséget maga Jézus Krisztus szerezte és ajándékozta az Ő egyházának. Hitvallásunkból megtudjuk azt is, hogy a sákramentumok „látható szent jegyek és pecsétek, amelyeket Isten avégre rendelt, hogy a velük való élés által az evangélium ígértét még jobban megérttesse és megpecsételje” (Heidelbergi káté 66. kérdés).

A keresztség tehát látható jegy és pecsét, amely még a hirdetett ígénély is erőteljesebben tesz bizonyosságot Istennek Jézus Krisztus által értünk és gyermekeink üdvösségéért tett nagy cselekedeteiről. Melyek ezek a cselekedetek? A keresztség sákramentuma megerősít bennünket abban a hitünkben, hogy üdvösségünknek egyet-
(Folytatás a 9. oldalon)

Egy réges-régi történetet szeretnék közreadni kis változtatással, ugyanis az eredeti szövegben szereplő iskola szót óvodára cseréltem. Íme a történet:

Egyik dunántúli, kies faluban történt, még akkor régen, mikor az állami óvodák kezdtek divatba jönni. Kijött az írás a tanfelügyelő úrtól, hogy az egyház régi óvodája már nem felel meg a korszellemnek; talán jó lenne államosítani. Volt ott egy messziről jött és világlátott kovács, a falu bölcse, annak nagyon megtetszett a „korszellem”, hát felkapta és naphosszat arról beszélt az embereknek, hogy új korszellem kell a faluba, és állami óvoda, amelyben nem mindig kátét meg zsoldárt, zsoldárt meg kátét tanítanak, hanem az életre szükséges és hasznos tudományokat, és amelyben a tanítót az állam fizeti. Az embereknek viszont ez utóbbi pont tetszett nagyon; mégis csak jó iskola az, amelyiknek tanítóját más fizeti; és így kezdett pártja kerekedni az állami iskolának.

A tanító úr sürgette; a tiszteletes úr nem bánta, a jegyző úr dicsérte, a kovács meg ütötte a vasat: mért fizessük mi a tanítót, mikor az állam kész fizetni? A harangozó erre hamis köhintéssel megjegyezte, hogy „fizeti ám, a mi zsebünkől”; de ki hallgatna ám ilyen nagy dologban erre a vén kötekedőre. Hanem lakkott abban a faluban egy öreg mesemondó is, Vájó István nevezetű. Olyan régmódi öregember volt, hogy a haját varkocsba fonva viselte, és még fésűt is tett bele. Mintha kontya lett volna. Vájó uram nem vett részt az iskola vitájában; hanem egyszer, mikor a kovácsműhely előtt sokan voltak, és már jól meghányták-vetették az iskola és az ország dolgát, átvette a szót, és elkezdett mesélni.

Egyszer volt egy szegény ember, annak volt egy kis kertje. Abban a kis kertben volt sok kis fa. Egyik szebb, mint a másik. Smaragd levele, ezüst virága, arany az almája. Mikor a szellő játszadozott benne, úgy muzsikált a kert, mint az angyalok csengettyűje. A szomszédjában lakott egy gazdag ember, az nagyon megkívánta a csengő kertet, és megvette a szegény embertől. Szépen bekerítette, kicsinosította, széles utakat vágatott belé; de biz a kert nem csengett többé. Ha a játszi szellő odatévedt, a fák hajladoztak, a levelek zúgtak, az ágak recsegtak, úgy, mint más kertben; de az ezüstcsengés elhallgatott örökre. Mert a fák csak közönséges faleveleket hajtottak, közönséges virágokat nyitottak, és közön-

séges almákat termeltek. Akkor a gazdag ember bámult is, bosszankodott is, és smaragddal hintette be a közönséges faleveleket, ezüsttel vonatta be a virágokat, aranyral vésette ki az almákat; de bizony akkor a levelek elhervadtak, a virágok leszáradtak, és az alma mind lehullott. Akkor a gazdag ember még jobban elbúsulta magát, még jobban bosszankodott, elment a szegény emberhez, és így vette fel a szót: – Ugyan bizony te szegény ember, mit csináltál te a te kerteddel, hogy amíg a tied volt, smaragd levelet, ezüst virágot és arany almát termelt, és úgy muzsikált a szélben, mint az angyalok csengettyűje; amióta meg az enyém lett, csak olyan, mint a többi kertek, és nem terem aranyalmát. Nekem aranyalma kell minden áron. Azért vettem meg a kertedet. Én már mindent megpróbáltam, de nem boldogulok vele. Behintettem levelét smaragddal, virágját ezüsttel, almáját arannyal; de mind hiába. Mondd meg nekem, te szegény ember, te mit csináltál a kerteddel, a kerted fáival, és én miben tévesztettem el a dolgot? Nagyságos jó uram – így adta vissza a szót a szegény ember –, te abban tévesztetted el a dolgot, hogy a levelet, a virágot és a gyümölcsöt ápolgattad, és kívülről akar-

a dereka erős, koronája ékes, akkor virul, mosolyog, terem és cseng-bong rajta az ezüstvirág meg az aranyalma, mint az angyalok csengettyűje: ha pedig gyökere meglazul, gyümölcse vackorrá lesz. – Tudod mit, szegény ember – így adta fel erre újfent a szót a gazdag ember –, visszaadom én neked a kertedet, mert ezüstcsengését hallanom kedvesebb, mikor a tied, mint hervadását látnom, mikor az enyém. És úgy is lett. És eddig van a mese.

Aztán néma csend lett. Az emberek sokáig nem tudtak megszólalni. Nem volt előttük egészen világos, hogy értik-e a mesét vagy sem. Végre is megkérték Vájó István uramat, magyarázza meg nekik nyilvánvalóan. Akkor ő így vette fel a szót újból: – A szegény ember az eklézsia, kertje az óvoda, a fák a gyerekek. A fa koronája az érzelmeknek, akarataknak, ékes lombja, mosolygó virága és édes gyümölcse, az emberi életek minden gazdagsága, szépsége és bája. A fa dereka az ember lelke, mely magából ezt a szép koronát kitermi. A gyökér a hit, mely a lelket Istennel, az ő természetes termőtalajával és szülő atyjával összeköti, és amelyen át a lélek az Istentől magába szívja azt a mennyei erőt, amely az élet: szépségeit és kincseit termi. Az állami óvoda ott téveszti el a dolgot, hogy csak az érzelmet, értelmet és akaratot műveli, sőt, sokszor csak az értelmet, a léleknek az Istennel való kapcsolatát pedig nem ápolja. Így a lélek üres marad, mert nincs, honnét merítsen erőt és gazdagságot. Így nevelődik a sok kicsiszolt, finom, ügyes, szellemes, világra való, de gyenge derekú és üres szívű, felületlen világfi. Az egyház óvodája pedig, bár annak is sok fogyatkozása van, abban mégis jól csinálja, ha csinálja a dolgát, hogy minde- nek felett azt tartja kötelességének, hogy a léleknek hit által az Istenbe való kapcsolódását létrehozza és ápolja. Mert, ha ez a kapcsolat erős, akkor a derék soha meg nem roppan, a korona ragyogó és gazdag, megtölti angyalok zenéjével az egész életet. Hogy pedig a gazdag ember visszaadta a szegény embernek a kertjét, az a legszebb mese a mesében.

tad beleeröltetni a fába azt, amit annak önmagától kellett volna kiteremni. De magától nem teremhette meg, mert nem volt ereje hozzá, mert te csak a koronájával törődtél, a tövével nem. Lásd, jó uram, én meg a koronájában csak gyönyörködtem; hanem a tövét ápoltam. Arra volt gondom, hogy jó erős dereka legyen a fának, és jó mélyen bocsássa be gyökerét az anyaföldbe. Hej, mert különös istenteremtése ám ez az aranyalmafa! Ha gyökerei az ő talajukat szorosan átölelve tartják, akkor

pan, a korona ragyogó és gazdag, megtölti angyalok zenéjével az egész életet. Hogy pedig a gazdag ember visszaadta a szegény embernek a kertjét, az a legszebb mese a mesében.

(Megjelent a Református Szemle 1922. január 15-ei számában.)

Mi már régen elfelejtettük az aranyalmákat, smaragd leveleket, ezüstcsengést és csak szidjuk a mai fiatalságot, csodálkózunk, hogy hogyan jutott ide a világ...

Közreadta: **Somogyi Laura**

1946-ban Komáromban a diakónusi szolgálatra készülésemkor szorgalmasan tanulmányoztam Modersohn Ernő Teljesedjete meg Lélekkel című könyvét (Megjelent Párkány, Gondos könyvkiadó, 1938, fordította Szabó Zsigmond). Sok hasznos tanácsot kaptam.

Először azt jegyeztem meg, hogy a lelki erőtlenség nem más, mint lélek nélkülség. Ahol Lélek van, ott eredményes a bizonyosságtétel. Ahhoz, hogy Szentlélekkel megteljesedjem, először is el kell hagynom mindent, ami a Szentlelket megszorítja.

Az Ef 4,25–31-ben Isten világosan kijelenti, mit nem szabad tennem: „Ezért tehát vessétek le a hazugságot, és mondjatok igazat, mindenki a felebarátjának, mivelhogy tagjai vagyunk egymásnak. Haragudhattok, de ne vétkezzetek: a nap ne menjen le haragotokkal, helyet se adjatok az ördögnek. A tolvaj többé ne lopjon, hanem inkább dolgozzék, és saját keze munkájával szerezze meg a javakat,

a templomból kiűzi a kufárokat; a 2Móz 32,19-ben Mózes haragja is szent); az 1Jn 3,15 szerint a gyűlölet embergyilkosság; bűn, ha valakiről a háta mögött beszélünk, bűn a rágalmozás és a pletykázás is. A 133. zsoltár szerint csak oda küld áldást az Úr, ahol testvéri egyetértés van. A lopás jogtalanul szerzett vagyon. A szükséges javakat hűséges fáradozással, munkával kell megszerezni. A pénzszerzés és -költés tekintetében is a Szentlélek fegyelme alatt kell állnunk. Az Úr legyen vagyonunk intézője.

Minden olyan beszéd, amely nem a Szentlélek fegyelme, hanem ömberünk hatása alatt jön ki a számból, mind rothadt. A rothadt beszéd (kétértelmű szavak, sikamlós beszéd) pedig a sátántól van. Az egészséges humor Isten adománya, de bűnnek számít a felebarátaink elleni élcelődés is.

Beszédünknek mindig legyen célja. Hasznos legyen az építésre, szükséges és áldásos legyen: „...nagy örömet szereztek minden testvérnek” (ApCsel 15,3). A keserűség, düh, a visszafojtott, szóval ki

ban, fegyverzetként ismerni kell ezeket! Beszédünk egymás között bibliás beszéd legyen! Ismerjük jól az Írás igazságait és azt jól is fejezzük ki! A Zsolt 119,162 szerint: „Úgy örülök beszédednek, mint aki nagy zsákmányra talál.” Ezt csak az teheti meg, akinek öröme egyedül az Úrban van, aki beleegyezik az Úr vezetésebe.

Az Úr nem azt nézi, hogy mit végzünk, hanem hogy miként végezzük dolgainkat. „Hálaadással áldozz Istennek, és teljesítsd a Felségesnek tett fogadalmaidat!” (Zsolt 50,14); „Aki hálaadással áldozik, az dicsőít engem, és aki ilyen úton jár, annak mutatom meg Isten szabadítását!” (Zsolt 50,23); „Milyen jó hálát adni az Úrnak, és zengeni neved dicséretét, ó, Felséges...” (Zsolt 92,2). Ezek az igék azt parancsolják, hogy mindenképp hálát kell adni Istennek.

Az ige a kölcsönös engedelmisségre és alázatosságra is felhívja figyelmünket. A Fil 2,3 szerint „Semmit ne tegyetek önzésből, se hiú dicsőségvágyból, hanem alázattal különbnek tartásotok egymást magatoknál...” Az istenfélelem kicsinynyé tesz. Az alázatosság pedig a szentek ékszere. A házasságot is a Szentlélek fegyelme alá kell rendelnünk. Nem lehetünk a test rabjai. Haszontalan az az evezés, amikor a kikötőláncot nem oldjuk el. Haszontalan minden szó, amit a Szentlélekről szólunk, és minden érette esedezés, ha bűneinkhez ragaszkodunk, és azokat nem akarjuk elhagyni.

A feltámadás nem csoda, hanem a megszentelt élet, a lelki ébredések természetes következménye. Készíts helyet a Szentléleknek! „Mi pedig tanúi vagyunk ezeknek az eseményeknek, és tanúja a Szentlélek is, akit azoknak adott az Isten, akik engedelmeskednek neki” (ApCsel 5,32).

Mindezek nyomán arra kellett rádöbbenem: milyen messze vagyok még a Szentlélekkel való megteljesedéstől! De örültem annak, hogy ilyen széles körűen megismertem az ehhez vezető utat. Azóta gyakran vizsgálom meg önmagam, hogy miben kell megváltoznom, hogy elnyerjem a Szentlélek uralmát lelki életem felett.

Ezt az Úr útján járó minden kedves Testvéremnek szeretettel ajánlom pünkösd ünnepén. Így válik lelki életünk egyre gyümölcsözőbbé.

Szenczi László

Az alázatosság pedig a szentek ékszere.

hogy legyen mit adnia a szűkölködőknek. Semmiféle bomlasztó beszéd ne hagyja el a szátokat, hanem csak akkor szóljatok, ha az jó a szükséges építésre, hogy áldást hozzon azokra, akik hallják. És ne szomorítsátok meg Isten Szentlelkét, aki az ő pecsétje rajtatok a megváltás napjára. Minden keserűség, indulat, harag, kiabálás és istenkáromlás legyen távol tőletek minden gonoszsággal együtt”.

Sok mindent meg kellett értenem: Istent követni annyit jelent, mint az igazságot dicsőíteni, a hazugságot kerülni (Jk 1,20); a szent harag nem bűn (Jézus

nem mondott, szenvedélyes felindulás barátságatlanságot, önzést jelent.

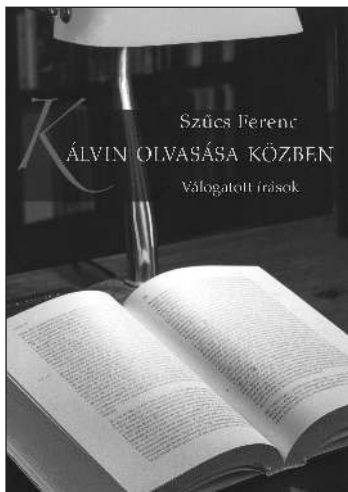
Az evés-ivásért sok lelki kincsről lemondunk, mert a hasat, mint istent „szolgáljuk”. Az Úrért kell ennünk is, hogy szolgálatunkat teljesíthessük, és mindent Isten dicsőségére műveljünk (1Kor 10,31). Az evés tehát erőgyűjtést jelent a lelki szolgálatokhoz.

Mindent meg kell tennünk, hogy a Szentléleknek nagyobb hatalma lehessen felettünk. Az Ef 5,18–28 leírja, hogy ennek érdekében mit kell tennünk. Ismerősnek kell lenni a Bibliában és a zsoltár-

Kálvin „az ellen harcol, hogy az Isten dicsősége helyett az ember kerüljön a középpontba. A bölcsességünk – mondja az *Institutio* első mondatában – két részből áll: Istennek és önmagunknak megismeréséből. Kálvin teológiájában kettőshangzatként cseng vissza a betlehemi angyalének: Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön béke annak az embernek, akin Isten jóakarata megnyugodott” – olvasható Szűcs Ferenc Kálvin olvasása közben című könyvében.

A Kálvin-év (2009) kapcsán megszületett írások könyvbe gyűjtött csokra a könyv.

Válogatott írások, melyek kibontják a nagy reformátor életművének főbb üzeneteit. Nem csupán teológiai kérdéseket boncolgat a könyv, hanem a gyakorlati élet olyan érdekességeire is rányitja az olvasó figyelmét, amit talán kevesen hoznak összefüggésbe Kálvin személyével. Azt például, hogy „Kálvin társadalmi etikájának az alapja, hogy az ember megbízott sáfárja mindennek, amit kapott.

Aki Genfben jár, a Kálvin korabeli városrészben felfedezheti, hogy a klasszikus, háromemeletes házak felső emeletének ablakai kisebbek, mint a lentieké. Ennek az a magyarázata, hogy az üldözött hugenottákat Genf városa fogadta be, és emiatt minden házra még egy emeletet ráépítettek. Ez

testesítette meg a csodálatos szolidaritást. A gazdagság, a biztonság, a jólét nem öncél. Ezekkel mértékletesen kell élni. A pazarlás bűn. Ez teremtette meg a svájci bankrendszert. De természetesen Kálvin az általa alapított bankban mérsékelte is a kamatot hat százalékban.

A idővel is jól kell gazdálkodni, ezért biztatta Kálvin a genfi órásokat, hogy ne csak hatalmas világórákat gyártsanak, hanem zsebben hordozhatókat is, hogy a munkás és a munkaadó egyaránt lássa a pontos munkaidőt. Ma már a történészek egyértelműen vallják: ez teremtette meg a híres svájci óraipart. Meg a pontoságot. A vonatok Svájcban még ma is úgy közlekednek, hogy az órát hozzájuk lehet állítani. Ilyen, felelősségre épülő gondolkodásmód következett az eleve elrendelés tanából, és nem valami fatalizmus, amelyik azt mondja: úgysem tehetünk semmit” – érdekes, ugye? Ez az idézett példa bizonyítja, hogy Kálvin „az igéből meg-

értett etikai üzenetet kívánta alkalmazni korának konkrét helyzeteire”. Mindenben. Ebben (is) példa lehet a számunkra: konkrét megélése az igének, alkalmazása mindannak az örök érvényűnek, amit Isten adott helyzetben és korban bízott népére.

Laikus hívők közt bizonyára kevesen vannak, akik olvasták Kálvin írásait. Nekik is segít a könyv az eligazodásban, az esetleges tévhitiek eloszlatásában.

Kis Lucia

(Kálvin Kiadó, Budapest 2016)

Feladvány

Hogy hívták Kálvin János feleségét?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **július 15-ig** juttassák el a Kálvinista Szemle szerkesztőségének címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közül hárman ajándék könyvet kapnak.

Az áprilisi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik azt írták, hogy Noé góferfából készítette a bárkát.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Zsinati Elnökség jóvoltából – könyvjutalomban, mégpedig **Flander Éva** (Hosszúsó), **Hornyák Enikő** (Bacska) és **Katona Katalin** (Böggellő).

Mindhárman Thury Etele *A Dunántúli Református Egyházkerület története* című könyvét kapják ajándékba. Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

FELTETTÜK A KÉRDÉST

Jár-e a külön jutalom a szülőtől, ha kitűnő lett a bizonyítvány?

A pozitív megerősítést és visszajelzést fontosnak tartjuk és az ajándékozást is, mint a szeretetnyelv egyik fajtáját, gyakoroljuk is (ennek a feleségem a nagy mestere). Igen, mi szoktunk kisebb ajándékot adni a gyerekeink jó bizonyítványáért. Például volt olyan is, amikor egy színházi előadásra mentünk el közösen, úgymond jutalomként, a tanév végén. Azon-

ban gyermekeinknek mindig hangsúlyozzuk, hogy nem az érdemjegy a legfontosabb. A kitűnő bizonyítvány örömteli dolog, azonban sokkal fontosabb, ha a gyerek magához képest igyekszik fejlődni, ha mindazt kihozza magából, ami benne van, és hogy ez érdemjegyben mit takar, az ebből a szempontból másodlagos. A talentumok más-más mértékben adatnak nekünk, nem hiszem, hogy az egyik gyerekek azért rosszabb lenne, mert nem olyan jó matematikából, vagy a nyelvekből, mint a másik, és fordítva. Arra próbáljuk őket nevelni – hol több, hol kevesebb sikerrel –, hogy ha talentumaikat nem tékozzák el, hanem kiaknázzák mindazokat a lehetőségeket, amik bennük vannak, annak mindig meglesz a jó gyümölcse.

Blanár Erik, Kiszgères lelkipásztor

A gyerekeink a kitűnő bizonyítványért szoktak jutalmat kapni. A jelesért nem kapnának, mert képesek a kitűnőre. Nem kell nagy dologra gondolni: egy új füzet, játék, lehet, hogy csak három gombóc fagy, amennyit egyszerre még nem kaptak. Van azonban olyan gyerekek, akinek a jelesért is nagyon meg kell dolgoznia, és ekkor jutalmat érdemel. Azt helytelennek tartom, hogy valamilyen nagyon drága dolgot ígérjünk azért, ha teljesíti vágyainkat a gyerek, és jeles lesz a bizonyítványa. Szülőként úgy gondolom, hogy érdemes egy belső mércét felállítani, egy olyat, amiről a gyerek is úgy gondolja, hogy megpróbálja elérni. Ha ez sikerül, akkor jutalmazhatjuk. De amennyiben ez nála egy belső késztetés volt, nem fog nagyon igényt tartani a jutalomra, mert maga a tény, hogy elérte a célját, már elegendő jutalom lesz a számára. Sok diáknál láttam már, hogy minden igyekezet ellenére sem sikerült elérni a vágyott bizonyítványt. Én ebben az esetben is jutalmaznék, és szoktam is. Talán nem is az eredményt kellene jutalmazni, hanem az erőfeszítést!

Kiss Otília, Örös

KIRE HALLGAT A GYEREK? (5.)

Ne erővel szerzett hatalommal..

A természetes hatalom kapcsolatra épül. Ezt a hatalmat nem kell erővel megragadni, ügyeskedéssel megszerezni.

A szívükbe írt kötődő ösztönnek köszönhetően a gyerekek MÁR tisztelnek és MÁR engedelmesek. A kérdés csak az, hogy kit tisztelnek, mert annak engedelmeskednek. A kortársaknak akarnak megfelelni? Szuperhősökről és sztárokról próbálják lenézni, hogy néz ki, hogy beszél és hogy gondolkodik egy ember? Jövők és társadalmi jólétünk záloga is, hogy a gyerekek az értük felelős felnőtteket tiszteljék: rájuk hallgassanak, és tőlük várják az útmutatást. Csak így tudjuk továbbadni az értékrendünket és a kultúránkat a következő generációnak.

Ezért írja a Biblia: „*Gyermekek! Engedelmeskedjétek szüleiteknek az Úrban, mert ez a helyes. Tiszteld apádat és anyádat...*” (Ef 6,1–2).

Remélem, mindenki számára kiderül majd, hogy a valóban biblikus nevelés (mint ahogy az evangélium is, a Krisztusról szóló örömhír) a bizalmi kapcsola-

Hogy szoktunk reagálni, amikor a gyerekek nem fogad szót?

- Azt hisszük, hogy a hozzáértésünkkel van baj, és jobb módszereket keresünk;
- lemondunk a felelősségről, mielőtt a munkát elvégeztük volna;
- kényszerhez folyamodunk, nyomást gyakorolunk, vagy manipulálunk.

Ha azt hisszük, hogy a hozzáértésünkkel van baj, akkor jobb módszereket keresünk. Ma itt tartunk – erről szól a legtöbb nevelési könyv. Nehéz beismerni, hogy egyszerűen tehetetlenek vagyunk, mert nincs hatalmunk. Úgy látszik, a tudatlanságot kevésbé szégyelljük. Könnyebb azt hinni, hogy csak nem értünk hozzá. Nem tudjuk, mit hogy kell csinálni és mondani. Ha tudnánk, minden megváltozna...

A megtanulható nevelési módszerek pont a legnagyobb problémát nem orvosolják: azt, hogy hiányzik a természetes hatalmunk. Sőt! Minél jobban tudjuk, mit kell csinálni, annál kétségbeesettebb, amikor mégsem tudunk hatni a gyere-

Sokan lemondanak a felelősségről, mielőtt a munkát elvégezték volna. A serdülők szülei közül sokan bedobják a törülközőt. Amikor bármivel próbálkozunk, nem bírunk az gyerekekkel, egy idő után betörődünk, hogy úgysem hallgat ránk. Ha már nem tudjuk megvédeni saját magától, legalább béke legyen. Hagyjuk, hogy azt tegye, amit akar, és néha megmentjük, amikor bajba kerül. Reménykedünk a túlélésben. És végül...

Van, akik kényszerhez folyamodik, nyomást gyakorol és manipulál.

Amikor megkérjük a gyerekünket, hogy terítse meg az asztalt, és már abból, ahogy ránk néz, látjuk, hogy a dolog nem fog szépen menni, mert a szavunknak nincs elég ereje, a gyerek nem szándékozik megcsinálni, amit mondunk, nem szófogadó, nem engedelmes, akkor keresünk rajta valami fogást. Ha szép szóval nem megy, megoldjuk csellel vagy erőből.

Felemeljük a hangunkat. „A füleden ülsz, fiam? Terítsd meg az asztalt! Ne mondjam még egyszer!” Vagy túljárunk az eszén: manipulálunk, ügyeskedünk és trükközünk. Keresünk valamit, ami fontos a számára – mert intuitív szinten tisztában vagyunk vele, hogy a hatalom forrása a kötődés. Ha a gyerek nem teszi meg a kedvünkért, mert nem hozzánk kötődik, megteszi valami másért, amihez kötődik. „Egész délután nem gépezhetsz, ha azonnal meg nem teríted az asztalt!”

„Határozottabbnak kell lennem! Keményebb fellépésre van szükség! Nem?” – Nem! Nem a keményebb fellépéstől lesz nagyobb a hatalmad, hanem attól, hogy a gyerek neked akar megfelelni, a te szemedben akar űbersirály lenni, a te kedvedért akar jó lenni! Ez a hatalmad forrása.

Mit is csinálunk, amikor elérjük, hogy a gyerekünket, aki nem kötődik hozzánk annyira, hogy tiszteljen és engedelmeskedjen, mégis megtegye, amit mondunk? Szerzünk magunknak hatalmat!

Miért van erre szükség? Mert nincs elég természetes hatalmunk. Ez van minden manipuláció és erődemonstráció hátterében. És ezért annyira csúnya szó a hatalom.

Sorozatunk következő részében kiderül, hogy mi a különbség a természetes és a szerzett hatalom között.

Brouwer Pálhegyi Krisztina

(A szerző engedélyével: krisztamami.wordpress.com)

Ha a kamaszod szíve nem a tiéd, akkor nincs benne vágy sem arra, hogy jó legyen a kedvedért.

latra épül, nem a büntetésre. A Szentírás üzenetével összhangban álló vezetés természetes hatalom, nem erővel szerzett.

Mi történik, amikor hiányzik a kötődés természetes hatalma?

Gondjaink támadnak a neveléssel, mert a gyerekünket nem hallgat ránk. Ha a kamaszod szíve nem a tiéd, akkor nincs benne vágy sem arra, hogy jó legyen a kedvedért. A barátai kedvéért akar jó lenni, ha hozzájuk kötődik. Őket követi, tőlük vár vezetést, és azt csinálja, ami az ő szemükben számít vagány-zsirkirály-atomkaraj-tutkeráj viselkedésnek.

keinkre! Ha nem te vagy a tájékozódási pontja és a vigasztalója, ha nem tőled várja az útmutatást, akkor minél többet tudsz a nevelésről, annál jobban szenvedsz attól, hogy nem a tiéd a gyereked szíve! Mert ez a baj! Nem a miénk a gyerekeink szíve.

Ahhoz, hogy hallgassanak ránk, előbb a szívünkben kell, hogy megszülessen a szándék, az igazi vágy, hogy utánunk jöjjenek, és azt csinálják, amit mi mondunk. Ezen nem segít, ha a hozzáértésünkön próbálunk javítani és információt gyűjtünk meg tanácsot kérünk.

Lélekfájdalom, lelki gubanc és bog

A lelki sérülések, az érzelmi sokkhatások, a negatív élmények és a belső konfliktusok mindannyiunk életében súlyos hegeket, nyomokat hagynak maguk után, melyek a tudattalanban a lélek leszakadt részeként komplexusok formájában, önálló életet élnek.

Minden ember lelki világa rejt egy vagy több komplexust, melyek a lelki folyamatok tűzfészke, gyutacsa, viselkedések, lelki állapotok befolyásolói.

Zavaró tényezők, melyek a személyiséget erőteljesen befolyásolják, s azt roncsojják, a tudatos tevékenységet, életünket, cselekedeteinket, belső komfortérzetünket nyílalóan fájdalommal teszik. Blokkolják asszociációs képességünket, öntörvényűen berontanak, majd távoznak, sőt megszállhatják egész lelki világunkat, beszédünket, kapcsolatainkat. Önálló életet élnek, függetlenek a tudattól, s a tudattalanban rejtőzködnek betőrésre várva. Mozgatórugójuk egyaránt lehet testi vagy lelki ok. Megjelenésük annyira kiszámíthatatlan és váratlan, hogy például az egyik pillanatban még teljesen természetesen beszélgetünk valakivel, majd hirtelen elhallgatunk vagy felemeljük a hangunkat, elsápadunk, vagy épp belevörösödünk, kiver a veríték, ájulásérzés gyengít le, kimegyünk a teremből, esetleg véletlenül leverünk egy vázát, hisztizünk – ezek jelzik: berobbant a komplexusunk egy szó, egy megjegyzés, egy név hallatára, mely emlékeztet bennünket a traumatikus élményre, traumatizáló eseményre, helyszínre, személyre s annak tulajdonságára.

A komplexus ismérvei

A komplexus egy meghatározott lelki állapot képe, mely elevenen érzelmi színezetű, s hozzá összeférhetetlennek is bizonyul a tudatos ÉN-nel és beállítottsággal. Ezt a képet szigorú belső zárkózottság jellemzi, önmagában kerek egész, nagyfokú önállósága van, s csekély az alárendeltsége a tudati diszpozíciónak, így idegen testként viselkedik a tudat-térben. A komplexus elbizonytalanít, elbátortalanít, elerőtlenít, elszomorít, elmagányosít, s az elerőtlenedés érzését kelti bennünk. Lelki görcs, mely kedvezőtlen eseménysorozat hatására a személyiséget erősen korlátozó tumorra fejlődhet. Lelkünk képes kísérleteket tenni a komplexusok gyógyítását illetően, ám

ez a kompenzáció nem mindig történik jó irányba.

A kisebbségi komplexus hangozó, szószátyár, peckes személyiségegyeket épít be a viselkedésmoделljébe, sokszor tudattalanul, vagy öntömjénező, öndicsérő, hiú, becsvágyó tulajdonságokkal éktelenkedik. Egy működésben lévő komplexus egy bizonyos ideig valóban hatalmába kerithet s olyan gondolkodás-sémákat és cselekvésrepertoárt kényszeríthet ránk, amelyek megjelölésére valóban ráillik a *korlátolt beszámíthatóság*.

A leggyakoribb komplexusok

Adonisz-komplexus: Egyre több férfi aggaszt a külseje, mert elmarad a média által sugárzott kockahasú, izmos, sármos ideáltól. Az ebből adódó szorongás tárgyat keres magának, s mivel a félelem vonzza a félelem tárgyát, így talál is, s kompenzálásként irreális mértékben elkezdnek egy-egy külső vagy belső tulajdonságukkal foglalkozni.

Napoleon-komplexus: Ez az összefoglaló neve a sokféle kisebbségi vagy csökkentértékűségi komplexusok sorozatának. Állandóan túlkompensálnak az élet egyéb területein s ott próbálnak erőteljesen érvényesülni. Ez egyfajta elterelő manőver, hogy figyelmüket elvonják az őket oly zavaró hibájukról. Alacsony önértékeléssel rendelkeznek.

Szülőkomplexusok: Az anyakomplexus azoknál a nőknél alakul ki, akik rideg, hideg érzelmi közegben nőnek fel, melyben sok elutasítás éri őket. Képtelenek másokhoz tartozni, bár vágyakoznak a testi-lelki-szellemi-érzelmi közelségre. A *bocsánat, hogy élek!* érzése tölti be őket. Általában segítő foglalkozást választanak, ezzel is kompenzálva elhanyagoltságukat. Az apakomplexus a nőknél a *semmit sem érek* érzés gyötrő feszültségében marja a személyiséget, az életükben az igazit keresik, így állandónak tűnő kapcsolataik sorra kártyavárként omlanak össze. Jellemző erre a komplexusra az állandó teljesítménykényszer, férfivilágban élnek, melyben csak harc van, de győzelem nincs. Teljesíthetetlen elvárásai vannak a környezetükkel szemben, melyeknek lehetetlen megfelelni. A férfiaknál az anyakomplexus nagy terhet ró a férfiakra. Anyjuk boldogtalan házasságában ők próbálják őt azzá tenni. Nyomasztó érzés terheli őket: ha környezetükben szomorúságot

vélnek megfigyelni, akkor annak okát magukban keresik s állandósult szorongás alakul ki bennük, hogy ők nem tettek meg mindent a családi boldogság érdekében s ez a szorongás aztán állandósul. Gyakran pszichoszomatikus tünetek, testi panaszok lépnek fel. Az életben sok mindenről lemondanak s úgy vélik, nincs joguk boldogon élni (mindez természetesen tudattalan síkon történik). Lemondó életet élnek, sokszor fukarok magukkal és a környezetükkel szemben. Gyakori az elhagyatástól való irreális félelmük, s így kapcsolataikból hiányzik a kezdeményező erő. Az apakomplexus a férfiaknál az elhanyagolt gyermek-apa kapcsolatból „táplálkozik”, vagis attól szenved, amikor vasszigor, kérlelhetetlenség, zsarnokoskodás jellemzi a viszonyt. Nyomasztó kényszer alatt élnek, mely szerint mindenben túl kell(ene) szárnálniuk az apát, ami gyakran teljesítménykényszerre, esetleg lerokkanáshoz vezethet. Értéktelennek érzik magukat, súlyos, beteges büntudat gyötri őket, s mély szégyent éreznek magukban. Sohasem elégedettek.

Segítség a bajban

Mit tehetünk annak érdekében, hogy a környezetünkben megannyi komplexussal élő felebarátunknak ne okozzunk még nagyobb gyötrelmet? Elengedhetetlen a tapintat s a gyöngédség, melyről oly sok helyen olvashatunk a Bibliában. Az arany szabály betartása elengedhetetlen a kapcsolatokban. Beszélgetéseinkben tudatosan kerüljük a neuralgikus pontokat, azaz *akasztott ember házában nem beszélünk kötélről*. Megindulni, megérteni, megismerni a kiváltó okokat s a hátteret. A problémák gyökerének feltárása s kezelése enyhülést ad a lelki görcsökre. Merjünk kapcsolatot kezdeményezni, fenntartani, ápolni, gondozni s gyöngéden gyógyítani!

Drenkó Zoltán

(A budapesti Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Karán belül működő Pszichológiai Intézet Pszichológiai Továbbképző Központjának a szakemberei már évek óta végeznek mentálhigiénés képzést egyházunkban. Lelkipásztoraink közül többen már elvégezték a képzést, így mentálhigiénés segítő szakemberek lettek. Ha szükséges, keresse a környezetében lévő szakképzett lelkipásztorokat!)

500 év Európa történetében Kálvin János és a sákramentumok

Kálvin János megfogalmazásában a sákramentumok „az evangélium prédikálásának segítőtársai”, amelyek Jézus Krisztus igéiből, a külső jegyből és a hozzáfűződő ígéretből állnak.

A szó jelentése: ünnepélyes eskü, amit katonák tettek vezérük előtt. Olyan titkot rejtenek, amelyek mindaddig meddők lesznek, míg nem párosulnak hittel, amit a „belső tanítómester”, a Szentlélek erősít meg a mi szívünkben. Az alábbiakban Kálvin Jánosnak a keresztségről és az úrvacsoráról az Institutióban leírt magyarázatának rövid összefoglalása olvasható.

A keresztség jelentősége

A keresztség a tanítvánnyá tétel jele, amellyel felvesznek minket az egyház közösségébe. Hogy miért ajánlja az Úr a keresztséget? Először is azért, mert a megtisztulás jelképe. Akik hisznek, a bűnök bocsánatára keresztkednek meg (*ApCsel 2,38*). Tudnunk kell, hogy nem a test szennyének a lemosásáról van szó, hanem a Bárány vére általi megtisztulásról (*1Pt 3,21*). Nem a víz tisztít meg bennünket, hanem a mi igazi és egyetlen fürdők, Jézus Krisztus vére (*Tít 3,5*).

A keresztség nem a múltba tekint. Nem idő- és korfüggő: Krisztus tisztasága örök érvényű.

A keresztség beteljesedése Krisztusban van. Krisztus, akitől származik a bűnbánat és a bűnbocsánat, maga „az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűneit” (*Jn 1,29*).

A keresztség nem szabadít fel az eredendő bűn alól. Bennünk ez a romlottság sohasem szűnik meg, hiszen „*hogy is lehetne igaza az embernek Istennel szemben?*” (*Jób 9,2*).

A keresztség a hit megvallása: „*aki hisz, megkeresztelkedik*” (*Mk 16,16*). Ezzel nyilvánítjuk, hogy Isten gyermekei vagyunk.

A keresztség értéke nem a kiszolgáló személytől függ. Nem a postás a lényeges, hanem a lelki keresztlevél feladója, hiszen bennünket az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevére kereszteltek meg.

A keresztség a hozzáfűződő ígélet nélkül fölösleges. Az ígélet Istentől származik, és aki nem hittel fogadta, mindaddig nem értette meg. Isten senkitől sem kéri az újrakeresztelést, de az ígélet tartalmának a „felfrissítésére” kötelez.

A keresztség gyakorlata Kálvin János szerint a következő: a gyülekezet elé állí-

tani a megkeresztelendő személyt, és az egész egyházzal imádkozni érte, Istennek ajánlani őt, elmondani vele együtt a hitvallást, felsoroltatni vele a keresztséghez fűződő ígéreteket, az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevére megkeresztelni, majd imádsággal és hálaadással elbocsájtani.

Kálvin János ellene mond annak a gyakorlatnak, amelyik szorgalmazza, hogy a beteg csecsemőket sürgősen meg kell keresztelni. Szerinte Isten a mi gyermekeinket már születésük előtt gyermekeivé fogadta és senki sincs kizárva a kegyelemből, aki itt a földön nem részesül a meghintésben.

Végül Kálvin János beszél a jel lealacsonyításáról, ami a gyakorlatban elharapódzott, hiszen a keresztlési gyakorlatunkat a közöny, a megvetés és a hanyagság jellemzi a szülők részéről.

Az úrvacsora jelentősége

Az úrvacsorai alkalom közösség Krisztussal, aki Élet-adóként jelenik meg.

Az úrvacsora lényege: Krisztus teste és vére éppúgy táplálja lelkünket, mint ahogy a kenyér és bor megelégteti testi életünket.

Kálvin János szerint az úrvacsorát három fontos rész alkotja: az első a jelzés, ami az ígéletet takarja; a második az anyag vagy a lényeg, amely Krisztust jelképezi, az ő halálát és feltámadását; a hatás alatt pedig a megváltást, az örök életet jelzi, ami Krisztus ajándéka.

Kálvin foglalkozott az átlényegüléssel, amit a római katolikusok a mágikus ráolvasással érvényesítenek. Szemfényvesztőknek tartja az ilyen közösséget. Krisztus úrvacsorai jelenlétét nem kötjük a kenyérhez, nem zárjuk a kenyérbe és nem határoljuk körül semmilyen más módon, mert ez kisebbíti az Ő dicsőségét.

Ige nélkül nem valósulhat meg a sákramentum tiszta kiszolgáltatása. Az Úr szava hitünket erősítő és hitünket megvalló szerepe építő jellegű.

Az úrvacsorát nemcsak az emberek által meghatározott „tiszták”, kegyelmi állapotban lévők vehetik magukhoz. Az önvizsgálat, bűnbánat tartása nyilvánvaló, de az úrvacsorát az élethez és az életre kapjuk: „*mi szegények járulunk a jóindulatú adakozóhoz, mi betegek az orvoshoz, mi bűnösök az igazság szerzőjéhez.*” Kálvin János tanítása alapján közömbös dolog, hogy a hívők egymás között szétosztják-e vagy a kezükbe veszik a kenyeret. Közömbös, hogy kovászos vagy kovásztalan kenyeret fogyasztunk, vagy az, hogy a bor vörös-e vagy fehér. Az egyház ebben szabadon dönthet. Az úrvacsorát Kálvin János a leggyakoribb rendszerességgel ajánlja. Hiszen minél többször szembesülünk az Úr szeretetével, annál jobban elkötelezzük magunkat a szeretet gyakorlására.

Az úrvacsora menetéről is szól, aminek elsődleges pontja a nyilvános imádság, majd a prédikáció, amit az úrvacsora igéi követnek és a hozzáfűződő ígérek. Az úrvacsora szerves része Kálvin János szerint a kiközösítés, végül az imádság, amely felkészíti a sákramentum legteljesebb élésére. Az úrvacsora alatt Kálvin János a zoltárok éneklését gyakorolta (a 138. és 139. zoltár a strasbourgi liturgia alapján). Az úrvacsoravétel után a kereszttyén életre való buzdítás, majd a hálaadás következik szóban és énekben.

Kálvin János ajánlja, hogy aki a prédikáció után nem vesz részt az úrvacsorában, azt intsék meg, és ha az illető az intés következtében sem járul az úrasztalához, akkor közösítsék ki. A Sátán találmányának tartja, hogy megritkult az egyházban az úrvacsoravétel. A nyíltan szóló parancs: „*igyatok ebből mindnyájan*” (*Mt 26,27b*), arra kötelezte az apostolokat, hogy ők is ezt cselekedjék.

Kálvin János végül egy külön fejezetben foglalkozik a misével, ami szerinte áldozat és a bűnbocsánat megszerzésére irányul. A *Zsid 9,32* alapján bizonyítja, hogy Krisztus egyszeri és tökéletes áldozata elvégeztetett és beteljesedett. A mise vér nélküli áldozat, amit csak egy vesz magához (a pap), és nem osztja szét, így nem vacsora, hanem csak torzítás. A misében az úrvacsora teljes eltemetése történik, vallotta Kálvin.

Buza Zsolt

(Befejezés a 2. oldalról)

igen igazi alapja, Jézus Krisztus bűneinkért hozott áldozata.

Isten irántunk való szeretetének ez a legnagyobb tette. Hitünk, melyet a Szentlélek ereje táplál, azonban tovább vezet bennünket. Megmutatja a szent kereszttség igazi lényegét, amely abban rejlik, hogy mi, mint szülők vagy gyermekek, Isten kegyelméből részesei lehetünk Jézus Krisztus halálának és dicsőséges feltámadásának.

E történet megértésének egyetlen, igazi kulcsa: Jézus keresztstége. Jézus ebben megmutatta, hogy velünk van, bűnösökkel – erről tesz bizonyosságot az út, amelyet megtett, amely vitte Őt a szenvedésen, halálra, dicsőséges feltámadásáig.

Az a Lélek, Aki a kereszttségben Jézusra szállt – az egyháznak is része van ebben az áldásban, minden kereszttség kiszolgáltatásakor – ez a Lélek köt össze bennünket Jézus Krisztussal, Aki magára vette a mi bűneinket, megtisztítva életünket, új élet lehetőségét biztosította számunkra. Továbbá, amikor az Atya, Fiú és Szentlélek nevében megkeresztelkedünk, tulajdonképpen egy Lélekben és egy testben keresztelkedünk meg.

Így formál bennünket a Szentlélek az Ő népévé, Anyaszentegyházává, aki maga Jézus teste és Ő pedig a feje.

A gyermekkereszttség

Az egyházban kisgyermeket is megkeresztelünk, „mivel ugyanis ők is éppúgy beletartoznak Isten szövetségébe és egyházába, mint az idősebbek” (Heidelbergi káté 74. kérdés).

Igaz, hogy a kisgyermek még semmit nem tudnak Isten eme csodálatos tetteiről és cselekedeteiről. Ennek ellenére, a gyermekkeresztstéget nem vetjük el. Ellenkezőleg!

Éppen a gyermekkereszttség figyelmeztet bennünket arra, hogy még nagyobb hangsúlyt helyezünk a szülők, keresztstülők és a gyülekezet hitére, akik a kereszttség sákramentumának kiszolgáltatásakor szintén jelen vannak. Hangsúlyozni kell, hogy a kereszttség kiszolgáltatásának aktusa nem helyettesíti, de megkívánja a hitet. Elsősorban a szülőktől, a keresztstülöktől, akik gyermekük megkeresztelésénél hitüket Isten és a gyülekezet színe előtt megvallják és egyben fogadalmat tesznek, hogy Isten segítségével a családban olyan környezetet teremtenek, ahol gyermekük hitben és lélekben erősödik és növekedik. A kereszttség sákramentumának a kiszolgáltatásakor a gyülekezet is felelőséget vállal, ha nem is közvetlenül, de közvetve, a megkeresztelt gyermek hitben való neveléséért.

A gyülekezet kötelessége, hogy szolgálattal, bizonyágtevéssel, tanításával úgy álljon a gyermek előtt, hogy ezáltal is közelebb kerüljön Isten kegyelmes szeretetének megismeréséhez. A szent kereszttség által Jézus Krisztus a gyermeket az Ő szövetségébe fogadja, ugyanakkor azonban felelőssé teszi a szülőket, keresztstülöket és a gyülekezetét a gyermek hitben való neveléséért.

E felelősségteljes nevelői és tanítói küldetésre figyelmeztette tanítványait maga Jézus Krisztus a kereszttség szereztetése alkalmával, amikor azt mondta: „*Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népet, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében. Tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam néktek*” (Mt 28,19–20).

A reformátorok igen nagy hangsúlyt helyeztek a megkeresztelt gyermekek nevelésére és tanítására. Kálvin János az Intitutiójában ezt írja: „*Vajha pedig megtartaná azt a szokást, amely a régiéknél volt... hogy a gyermekek, vagy a felserdült ifjak hitükről a gyülekezet színe előtt számot adjanak. A vallásoktatás legjobb módja pedig az lenne, ha meg volna írva erre a célra egy általáno-*

kül a gyülekezet elé állnak, ahol megvallják Krisztusba vetett hitüket és fogadást tesznek, hogy református kereszttyén egyháznak holtig hűséges, engedelmes és áldozatkész tagjai lesznek. Egyben kijelentik Isten és a gyülekezet színe előtt, hogy szülőknek és keresztstülőknek, a szent kereszttségben vállalt kötelezettségeiket magukra vállalják. A konfirmáció a gyülekezet áldásával és imádságával fejeződik be, amikor azért szól a könyörgés, hogy Isten szent Lelke által erősítse meg a konfirmálókat hitükben, bővülködjenek és gazdagodjanak Isten áldásaiban, mégpedig szeretetben és reménységben.

A gyülekezet kötelessége, hogy a szülőkkel karöltve, a konfirmandusokat erre az alkalomra lelkiismeretesen felkészítse. Mivel igen felelősségteljes munka ez, ezért a mi előkészületünk az imádság legyen. Kérjük Istennek segítségét, bölcsességet, türelmet, de különösképpen a Szentlélek vezetését és áldását. Meg vagyunk győződve arról, hogy a családban és a gyülekezetben való kereszttyén nevelés meghozza a maga jó és hasznos gyümölcsét, a békeiséget, az egyetértést, az igazságosságot: de csak akkor, ha Isten az Ő Szentlelke által új élettel

san elfogadott formula, amely magában foglalná és érthetőleg megmagyarázná vallásunknak minden főbb részét, amelyben a hívők egyetemes egyházának eltérés nélkül egyet kell értenie”.

A konfirmációról

Egyházunk, Isten iránt érzett felelősségtudatból gyakorolja, hogy a gyülekezetben megkeresztelt és felnőtt gyermekek, Isten és a gyülekezet színe előtt hitükről vallást tesznek és fogadalmat, hogy Krisztus Anyaszentegyházának hűséges tagjai lesznek. Ez a **konfirmáció**, amely azt jelenti: megerősítés a hitben.

Ez hát az az alkalom, amikor gyermekeink szabadon, önként, kényszerítés nél-

ajándékoz meg bennünket szülőket, gyermekeket és az Ő egyházát.

Még valamit el kell mondanunk. Mégpedig azt, hogy a konfirmáció nem sákramentum, de szorosan kötődik a keresztstéghez. A keresztstégből indul ki, de nem akarja azt helyettesíteni vagy megújítani, mégis mindig ahhoz tér vissza. Adott alkalom ez az ifjúság számára, amikor hitét megvallhatja és abban megerősödhet. Egyben figyelmeztetés a szülők és a gyülekezet felé: mindent megtettünk-e annak érdekében, hogy gyermekeink elinduljanak Jézus Krisztus, mint egyetlen és igaz megváltónk felé és hogy azon az úton megmaradnak-e.

Gyüre Zoltán

Felvidéki készítői vannak a Bibliahétnek Előkészületek a sikeres lebonyolítás érdekében

Egyházunk tíz éve van jelen a Keresztyén Oktatásért és Erkölcsi Nevelésért Alapítvány (KOEN) Vakációs Bibliahét programjában, amely által évről évre közel száz felvidéki református gyülekezetben valósulnak meg nyári napközis táborok. A programot minden évben más-más Kárpát-medencei régió KOEN munkacsoportja készíti és a reformáció jubileumi évében a felvidéki munkacsoport volt a Bibliahét kidolgozója.

A Vakációs Bibliahét program hosszas előkészítő munkáját követően, a tábori anyag központi bemutatójára a deregnyői Református Tanulmányi Központban került sor 2017. április 20-a és 22-e közt. A regionális munkacsoportokat Molnár Éva, a KOEN felvidéki munkacsoportjának koordinátora köszöntötte, majd a nyugat-felvidéki munkacsoport vezetőjének, Czinke Timeának igei biztatását hallhatták a jelenlévők. A KOEN közelmúltbeli tevékenységéről szóló beszámolót az alapítvány elnöke, Incze Hajnalka és titkára, Bocz Rita tartotta.

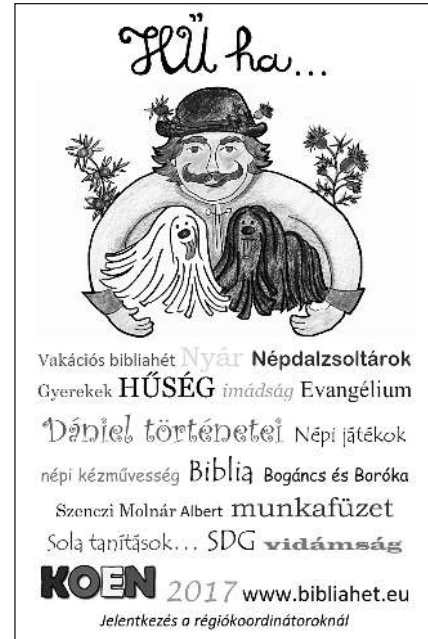
A Vakációs Bibliahét programjának bemutatóját megelőzően Fazekas László, a házigazda református egyház püspöke köszöntötte a jelenlévőket, s az *ApCsel 2,14–28* alapján buzdította a gyermekmissziós önkénteseket a szolgálatban. Molnár Éva a program bemutatása kapcsán elmondta, hogy a reformáció jubileumi évében szerettek volna olyan programot készíteni, ami utal a reformációra, a reformátorok személyi-

rettörténet eljátszását, a bibliai történetek gyermekközpontrú feldolgozását, vagy az aranymondások tanításának módszerét. Szénási Lilla egy sokaknak új módszerrel, a padlóképes történetfeldolgozással ismertette meg a jelenlévőket, Holop Szilvia pedig a program gazdag kézműves-foglalkozásait mutatta be. A Vakációs Bibliahétnek mindenkor fontos része az éneklés, így a program Kiss Miklós által írt főéneke mellett az ajánlott énekeket is volt lehetőség hallani, illetve tanulni a bemutató résztvevőinek. A keresztyén identitás mellett a magyar identitást szerette volna a felvidéki munkacsoport erősíteni a program grafikájával, amit Blanár Gabriella készített, de a kerettörténet magyaros motívumai, a válogatott népdalzsoltárok, a program részét képező népi játékgyűjtemény is a népi vonalat erősíti.

A programbemutató záróakkordjaként annak a több szerző munkája nyomán készült kiadványnak a bemutatójára is sor került, amelyet a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház adott ki, s minden KOEN tábort szervező csoport ajándékba kap. A *Légy hű mindhalálig* című könyv a reformációhoz és a református egyházhoz kötődő felvidéki személyek élettörténetét mutatja be élménypedagógiai foglalkozások és különböző játékos feldolgozások által. A kiadvány Szenczi Molnár Albert és Ráday Pál életét, a gályarab prédikátorok vizsontagságait dolgozza fel, valamint a könyv mellékletében egy-egy jelenet is megtalál-

ket szerették volna a Vakációs Bibliahét táborozóival megismertetni.

A Kárpát-medence különböző területeiről érkezők mintegy hatvanfős csoportja Kisgésésbe is ellátogatott, ahol a helyi ízekkel, szokásokkal és történetekkel is megismerkedhettek, egy kicsit bepillantva a fel-

vidéki magyar reformátusság életébe is. Ez is lehetőséget biztosított a további beszélgetésre, a program kapcsán felmerülő újabb ötletre, de már a hazaérkezést követő, otthoni bemutatónapok előkészítése, a feladatok megbeszélése is szóba került a cso-

ségére, az ő Istenhez való hűségükre, így a programban is a hűséget, az Úrhoz való ragaszkodást helyezték a középpontba, s a *Hű ha ...* címet viselő tábori programot Dániel könyvére építették.

A program tényleges bemutatója során gyakorlatilag a tábor öt napjának programja került előadásra, beleértve a felvezető ke-

ható Kálvin János és Luther Márton reformátorok életéről. A könyv bemutatása során elhangzott, hogy a kiadvány megjelenésével nem csupán a reformáció neves személyiségei előtt szerettek volna tisztelni, hanem a felvidéki gyökerekkel bír, az összmagyarság és reformátusság szempontjából is sokat munkálkodó személye-

porttagok között, hiszen a központi bemutató után minden csoport a saját regionális bemutatóalkalmi során adja tovább a programot, segítve mindazokat, akik idén nyáron a KOEN Vakációs Bibliahét programját használva valósítják meg gyülekezeti táborukat.

Molnár István

A Zsinati Tanács a 20. ülésén, melyre 2017. április 28-án Kisgyéresen került sor, az alábbi közérdekű határozatokat hozta:

– A Zsinati Tanács tartalmilag jóváhagyta a 17., a 18. és a 19. ülés jegyzőkönyvét.

– A Nagymihályi Református Egyházmegye esperese a 2017. március 16-án kelt felterjesztésében továbbította a lelképászorok azon kérését, hogy egyházunk írásban nyilatkozzon, hogyan lesz biztosítva a lelképászorok törvény által előírt étkeztetése. A Zsinati Tanács megállapította, hogy a lelkészeket megillető béren kívüli juttatások azért nem kerültek teljes mértékben kifizetésre, mivel az állami hozzájárulás összege az elmúlt öt évben nem fedezte a lelkészek munkaviszonyából adódó juttatások költségeit. A szociális alapba befizetett összegek a lelkésztovábbképző alkalmával lelkész-üdültetesként kerülnek felhasználásra (fürdőjegyek).

– Az Ungi Református Egyházmegye részére engedélyezi, hogy a Közalap egyházépítő keretéből jóváhagyott és folyósított 60 euró támogatást 2017. augusztus 31-ig számolja el.

– Az Ungi Református Egyházmegye részére engedélyezi, hogy a Közalap egyházépítő keretéből jóváhagyott és folyósított 100 euró támogatást 2017. augusztus 31-ig számolja el.

– Nem tud eleget tenni Jaroslav Géci lévita azon kérésének, hogy engedélyezze számára a sákramentumok kiszolgáltatását. A Zsinati Tanács javasolja, hogy Jaroslav Géci vegye fel a kapcsolatot református vagy evangélikus teológiai karokkal és tájékozódjon, milyen feltételek mellett tudja abszolválni az adott kart (akár vizsgák elismertetése útján).

– Az Ondava-hernádi Református Egyházmegye esperese a 2017. április 6-án kelt levelében a lelkészválasztásról szóló 3/2013-as számú törvény 15. §-ának az értelmezését kéri. „Ha a lelkészválasztó egyházközségi közgyűlés nem választotta meg a meghívott lelkészt, a választási folyamat egyszer megismételhető. Ha a második választás is sikertelen, az egyházközségbe a Zsinati Tanács rendel ki lelkészt.” Az egyházmegye esperese szerint a törvényből nem egyértelmű, hogy a kirendelt lelkész helyettes vagy megválasztott lelkészi minőségbe

kerül az egyházközsége. A Zsinati Tanács az Ondava-hernádi Református Egyházmegye lelkészválasztás tárgyában kelt törvényértelmezési kérelmét a Zsinat elé terjeszti.

– Az Ondava-hernádi Református Egyházmegye esperese a 2017. április 6-án kelt levelében felterjesztette a Cselei Református Egyházközség gondnokának levelét, melyben aggodalmát fejezi ki a Szlovákiában terjedő szcientológiával szemben. Juraj Brecko esperes hasznosnak látja figyelmeztetni a híveket erre a szektára, illetve javasolja, hogy a téma kerüljön szóba a legfelsőbb egyházi vezetők legközelebbi találkozásán. A Zsinati Tanács megállapítja, hogy a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház tudatában van a szekták megjelenésének káros hatásával, és az illetékes fórumokon az ilyen extrémizmusok ellen folyamatosan fel fog lépni.

– Az Ondava-hernádi Református Egyházmegye esperese a 2017. március 23-án kelt levelében felterjesztette a Gercselyi, a Kisztei és a Lasztóci Református Egyházközségek azon kérését, hogy a közöttük szolgáló Jaroslav Géci lévita számára engedélyezve legyen a sákramentumok kiszolgáltatása. A Zsinati Tanács a kérelemnek nem tesz eleget. A Zsinati Tanács a ZST-44/2017-es számú határozatában már javasolta, hogy Jaroslav Géci vegye fel a kapcsolatot református vagy evangélikus teológiai karokkal, és tájékozódjon, milyen feltételek mellett tudja abszolválni az adott kart (akár vizsgák elismertetése útján).

– Az Ondava-hernádi Református Egyházmegye esperese a 2017. április 6-án kelt levelében felterjesztette a Kassai Szlovák Református Egyházközség kérdését: köteles-e az egyházközség biztosítani a lakhatást abban az esetben, ha a lelképászor fél munkakörben van alkalmazva? A Zsinati Tanács megállapítja, hogy törvényeink értelmében a gyülekezeti szolgálatban álló lelkésznek jár a lakhatás, függetlenül attól, hogy a lelkész teljes vagy részmunkaidős.

– Andrea Korečková segédlelkész 2017. május 15-től teljes munkakörben segédlelkészként alkalmazza, valamint május 15-től további fél munkakörben alkalmazza, mint a Kalvínske hlasy szerkesztőjét.

– A Zsinat IX. ülészakának 5. ülését 2017. július 10-re Rimaszombatba hívja

össze 9.00 órai kezdéssel a következő tárgysorozati pontokkal: A Zsinat IX. ciklus 4. ülése jegyzőkönyvének elfogadása; püspöki jelentés az egyház életéről a 2016. évben; a Diakóniai Központ jelentése a 2016. évről; az Egyházzenei Osztály jelentése a 2016. évről; a Közoktatási Tanács jelentése a 2016. évről; a Calvin J. Teológiai Akadémia jelentése a 2016. évről; a Szlovákiai Református Keresztyén Nők Egyesülete jelentése a 2016. évről; a Fial Reformátusok Szövetsége jelentése a 2016. évről; a Szlovákiai Magyar Református Presbiteri Szövetség jelentése a 2016. évről; a Missio Reformata jelentése a 2016. évről; a Remi-Dia jelentése a 2016. évről; a Közalapnak tartozó egyházközségek ügye; A ZS-17/2016-os számú határozat teljesítése; a Pálóczi Czinke István-díj kiosztása; Törvényértelmezés – lelkészválasztásról szóló törvény. A Zsinat a júliusi ülésére meghívja a jelentéseket felterjesztő intézmények vezetőit is. A Zsinati Tanács 2017. július 9-re 13.00 órai kezdéssel Zsinati Tanácsot hív össze. A lelkész-képesítő bizottság pedig 2017. július 9-én 10.00 órai kezdettel fog ülésezni.

– Jóváhagyta a rimaszombati Tompa Mihály Református Gimnázium 2016. évi zárszámadását.

– Hozzájárult, hogy a Zselízi Református Egyházközség eladja a zselízi kataszterben található 379-es szám alatt vezetett 65 négyzetméter beépített belterületét a rajta levő épület tulajdonosának.

– Szomorú szívvel vette tudomásul, hogy a Nagypeszeki Református Egyházközség kénytelen elbontani a 185/1-es számú parcellán található 10-es helyrajzi szám alatt vezetett egykori lelkészlakját.

– Bognár Judit esperesi beosztott lelkészt 2017. május 1-jei hatállyal áthelyezte beosztott lelkésznek a Csicsói Református Egyházközségbe.

– Tudomásul vette Fazekas László püspök beszámolóját a Generális Konvent elnökségi üléséről. A Magyar Református Egyház Zsinatának ülésén, amelyre 2017. június 24-én kerül sor Debrecenben, egyházunkat a Zsinati Tanács magyar tagjai fogják képviselni. A Zsinat világi jegyzőjének Furik Csaba zsinati tanácstagot delegálja. Egyházunk jelmondata: „Légy hű mindhalálig”. A II. Helvét hitvallás díszkiadásából egyházunk 300 darabot rendelt.

A hatodik forduló kérdései

1. A 221. dicséret kapcsán egy olyan szerzőt keresünk, aki eredetileg katolikus pap volt, a reformációhoz csatlakozva előbb a lutheri, majd a helvét irányt követte. Dési lelkész korábban segédkezett Heltai Gáspárnak az Újszövetség fordítása körül. Később kolozsvári magyar prédikátor lett, majd Tor-dára került és ott 1567-ben az unitárius irányhoz csatlakozott, de Dávid Ferenc radikalizmusát nem tette magáévá. Említett éneke református időszakában keletkezhetett az 51. zsoltár hatása alatt.

2. Mi a műfaja a 385. dicséretnek?

a) jeremiád b) ézsaiád c) ezékiád

3. Melyik az a zsoltár, amelyet – a hagyomány szerint – 1849. augusztus 13-án Világosnál a honvédsereg az oroszok előtti fegyverletételkor sírva énekelt?

4. Igaz-e, hogy Loys Bourgeois, a genfi egyház énekes kántora az újonnan elkészült zsoltárokat a gyermekeknek tanította meg és az ő segítségükkel vezette az istentiszteleti éneklést?

5. A „szláv Luther”-nek is nevezett énekíró és énekeskönyvszerkesztő a sziléziai Teschenben született 1591-ben. Középiszkolai tanulmányai után 1607-től a wittenbergi egyetemen tanul, 1612-ben már Prágában találjuk. Liptószentmiklós lelkésze lesz. Halála előtti évben, 1636-ban jelenik meg nagyszabású kötete, a *Cithara Sanctorum*, amely évtizedekig meghatározó jelentőségű evangélikus énekeskönyv. Ki ő?

6. Kanizsai Pálfi János, a dunántúli egyházkerület szuperintendense, szabad átdolgozást készített az 51. zsoltár alapján. Így született meg kedves bűnbánati énekünk. Az igen sikerült éneket sok katolikus énekeskönyvbe is felvették. Ennek az éneknek a dallamára énekeljük Tompa Mihály úrvacsorai dicséretét, amelyet azzal a cíllal írt, hogy a konfirmáció alkal-

JÁTÉK! JÁTÉK! JÁTÉK!

mával először úrvacsorázó növendékek énekeljék. Hogy kezdődik a Kanizsai Pálfi János által írt ének?

7. Melyik felvidéki városban élt a 257. dicséret szerzője, Nagybánkai Mátyás? A város a jezsuita rend betelepítésével (1561) lassanként az ellenreformáció fellegvára lett, noha ekkor még virágzó protestáns gyülekezet működött ott. A református gyü-

lekezet harcos védelmezője volt 1600 után egy gazdag és művelt polgár, Asztalos András, aki többek között a zsoltárfordító Szenci Molnár Albert irodalmi munkásságát is több ízben jelentős összegekkel támogatta.

A megfejtéseket kérjük, az egyhazzeneijatek@reformata.sk címre küldjék **július 14-ig**.

Az áprilisi kérdések helyes megfejtései: 1. 179. dicséret 2. Szenci Molnár Albert 3. Németország 4. Luther Márton (Sokáig tévesen Kálvinhoz kötötték az idézetet, a kérdéshez fűzött magyarázat is Kálvinra utal) 5. graduál 6. 171. dicséret 7. 262. dicséret.

A megfejtők közül Homolya Dávid András orgonaművész, nemzetközi orgonaszakértő a következőket sorsolta ki: **Fülöp Emőke** (Érsekkéty), **Ribarics Márta** (Komárom), **Eröss Attila** (Abaújszina). A nyerteseknek ezúton is gratulálunk. Nyereményüket, Varga Gyöngyi *Remény s ég* című könyvét postán küldjük el.

STUDIUM

A Selye János Egyetem Református Teológiai Kara felvételt hirdet doktorandusz-képzésre (PhD.). Jelentkezni 2017. június 30-ig lehet az alábbi témákra:

Ószövetség

Kiválasztás az Ószövetségben

Újszövetség

Pál tanítása a megigazulásról

Rendszeres teológia

1. Előbbrejutás – Mi ez, és jó-e mindig?
2. A logika szerepe a rendszeres teológiában

Vallás- és filozófiatörténet

Hans Küng, a valláskutató teológus

Egyháztörténet

1. A Szlovákiai Református Keresztény Egyház lelkészképzése Prágában 1945-től napjainkig.
2. Felvidéki illetőségű református teológusok és lelkészek peregrinációi, s annak hatása az egyházi életre az 1881 és 1938 közötti időszakban.

Gyakorlati teológia

1. Palliatív care és az egyházi intézetek

TOVÁBBTANULÁSI LEHETŐSÉGEK

Doktori témák a komáromi teológián

2. Igehirdető egyház a *mit és hogyan* összefüggésében

A felvételi időpontja: **2017. augusztus 21.**

Ugyancsak lehet felvételizni kisdoktori (ThDr.) képzésre. Jelentkezni 2017. június 30-ig lehet.

Ószövetség

Idegen istentisztelet a Deuteronomiumi Történeti Műben

Újszövetség

Jézus viszonya a törvényhez

Rendszeres teológia

1. Munka, gazdasági erő, pénz és pénzügyi stabilitás – etikai vetületek
2. Tudományos teológia és keresztény hit – ellentét vagy folytonos elem? Perspektívák egy termékeny teológiai téma tanulmányozásához

tívák egy termékeny teológiai téma tanulmányozásához

Vallás- és filozófiatörténet

Vallás és ember (homo religiosus)

Egyháztörténet

1. Zsidómentő református lelkészek a 2. világháborúban.
2. A református egyházi oktatás története az 1918–1938 közötti időszakban.

Gyakorlati teológia

1. A lelkészi identitás
2. Mai gyülekezetépítési modellek alkalmazása a református egyházi keretekben (Kárpát-medencei összefüggésekben)

A felvételi időpontja: **2017. augusztus 21.**

Bővebb információ a levaia@ujs.sk e-mail címen vagy a 035/326 06 57-es telefonszámon kérhető.

A virágvasárnapi, április 9-i istentisztelet előtt került sor a kitelepítés 70. évfordulója alkalmából felállított emlékmű leleplezésére a negyedi református templom kertjében. A negyedi református gyülekezetet nagyban érintették az 1947-ben kezdődő kitelepítések és deportálások. Az akkor 10 éves templom kiürült, a gyülekezeti tagok legnagyobb részét arra kényszerítették, hogy elhagyják otthonukat, templomukat.

Az emlékmű felállítását a kitelepített testvérek leszármazottai kezdeményezték és állták a költségeit, karöltve Negyed község polgármesterével, Jancsó István mérnökkel. A negyedi református presbitérium örömmel és meghatódottsággal fogadta, hogy a gyülekezet méltó helyet biztosíthat ennek az emlék-

A Tábita bábcsoport a Fasorban Budapesten jártak a hetényi gyerekek

Virágvasárnap, április 9-én a Budapest-Fasori Református Gyülekezetbe látogatott el a hetényi gyülekezet Tábita bábcsoportja, 18 gyermek és 3 felnőtt kísérelével, élükön a helyi lelkésznel, a bábcsoport alapítójával és vezetőjével **Écsi Gyöngyi**vel. A családi napra a bábcsoport három előadással is készült: a Teremtéstörténet, a Babel tornya és a József és

Beiktatási ünnepség Érsekújvárott Sasák Attila lett a város új lelkipásztora

Szinte teljesen megtelt ünneplőkkel április 30-án az érsekújvári református templom, amikor szolgálatba iktatták **Sasák Attilát**. **Fazekas László** püspök igehirdetésében rámutatott, hogy Isten milyen csudálatos módon hozta létre 1934-ben az érsekújvári református közösséget. Elmondta azt is, hogy a korábbi lelkipásztor, **Nátek Sándor** mindent megtett, hogy a rábízottak hűségesek maradjanak, a beiktatott Sasák Attilának és szolgatársának, **Sasák Ilonának** pedig azt kívánta, hogy Isten az ő kegyelméből adjon számukra sok jelet és csodát. „*Tudom, mivel ismerlek benneteket, hogy ennek a kihívásnak lehetőségeitekhez mérten igyekeztek eleget tenni azzal a lelki-séggel, azzal az odaszánt indulattal és élettel, amivel megáldott benneteket az Isten. Adjon számotokra ehhez erőt, kitartást, mindig reá tekintő szemeket, halló fület és egy szívet, egy lelket, egy akaratot*” – mondta végezetül a püspök.

Szenási Szilárd esperes felidézte, hogy Érsekújvár eleinte leányegyházközségként létezett, majd önállósulva anyagyülekezetté vált, de egy ideig nem volt annyira erős, hogy saját lelkészt válasszon. Harminchárom éve viszont örökös szolgálatra hívta és választotta meg Nátek Sándor lelkipásztort. A lelkészekre vonatkozó egyházi törvény azonban időközben megváltozott és a szolgálat idejét a 70. életév betöltéséig engedélyezi. Mivel 2016-ban a lelkipásztor betöltötte a meghatározott életkort, nyugdíjba vonult. A presbitérium ezért élt

műnek és hosszú évtizedek után végre beszélni lehet az akkor átélt fájdalomokról, veszteségekről.

A helybeli lelkész (jelen sorok írója) igei bevezetőjében, ami a *Jób 5,18* alapján hangzott el, azt emelte ki, hogy ha gyógyulásra vágyunk, van kihez fordulnunk: Az Úr Jézus Krisztushoz, akinek sebei árán gyógyultunk meg.

Az ünnepség végén emléklapok átadására került sor, amelyeket a Bólyban élő **Kovács Dezső** és **Sebestyén Zoltán** készítettek és adták át a szervezőknek, támogatóknak. A virágvasárnapi istentiszteletet követően ünnepi ebéddel fejeződött be a megemlékezés.

Csonthó Aranka

testvérei című előadásokkal. Mindhárom előadásnak hatalmas sikere volt, amelyet a lelkes gyermekcsapat és kísérőik, szinte véget nem érő tapsal jutalmaztak. Ezután a bábcsoportos gyermekek még egy kis kiránduláson is részt vehettek. Megnéztük közösen a Halászbástyát, és a Budai Vár alatt található Sziklakórház Atombunker Múzeumot. A gazdag program után nem maradt más, mint a hazautazás. Mindannyian kellemesen elfáradva, de sok élménnyel térhettünk haza.

Kalocsai Lami Alexandra

a törvényből fakadó jogával és meghívás alapján lelkészt választott: meghívták Sasák Attila kamocsai lelkipásztort, aki igent mondott a meghívásra. Az esperes a visszaemlékezést követően szimbolikusan átadta a templom kulcsát, valamint az egyházközség pecsétjét – beiktatta hivatalába a lelkipásztort, aki a *Jer 29,11* alapján tett bizonyosságot arról az útról, amelyen Isten vezette őket idáig. „*Amikor kiléptek a csónakból a tengerre, akkor semmi másuk nem maradt, mint Istennek az igéje. Ezzel vágunk neki az előttünk álló ismeretlennek*” – mondta Sasák Attila.

A beiktatott lelkipásztort egy-egy igeverssel megáldották a szolgatársak és a szolgatárs hitves, Sasákné Koczka Ilona. A

nyugalomba vonult lelkipásztor, Nátek Sándor pedig utódjának többek között azt kívánta, hogy „*Legyetek azok, akiket mindig megtalálnak, akikkel mindig találkoznak. Épüljön ez a gyülekezet továbbra is, és az Úr adjon újabb örömeket*”.

Az ünnepi istentisztelet Fazekas László püspök áldásmondásával és a nemzeti imádsággal zárult.

Iski Ibolya

Fizikai és lelki magaslatokban Konfirmandusok a Pelsőci-fennsíkon

Már hagyománnyá vált, hogy az Abaúj-tornai egyházmegye konfirmandusai számára a tavaszi konfirmandusnapunkat túrázóssal jelleget szervezzük meg. Május 1-jén az alkalom a kőrösi református templomban vette kezdetét, ahol ötvenhét konfirmandus, tizenegy lelkipásztor, tizenegy szülő és segítő volt jelen.

A barsi egyházmegye majálisa Zselíz volt a vendéglátó

A reformáció jubileumi évének kiemelkedő egyházmegyei eseménye volt Barsban a Zselízen megrendezett egyházmegyei majális, melyen kb. nyolcszáz ember vett részt. A nap címe, az ünnephez igazítva *Egyedül Istené a dicsőség!* volt.

Az ünnepnap istentisztelettel kezdődött. A résztvevőket köszöntötte **Révész Tibor** helybeli lelkész és **Kassai Gyula** esperes. Az ige hirdetés szolgálatát **Steinbach József**, dunántúli püspök végezte. Az ige hirdetés alapjául az *1Sám 7,12* szolgált.

A délutáni programja igen gazdag volt. Énekel a zselízi Franz Schubert Vegyeskar, a KOR-ZÁR, a Tabulatúra régizene-együttes Budapestről. **Szeverényi János** evangélikus lelkész *Reformáció evangélikus szemmel* címmel előadással egybekötött fotókiállításra is zajlott az iskolában. **Böszörményi Gergely** beszélt a Református Énekek Hangversenyéről és a Református Zenei Fesztiválról, melyet évente rendeznek meg Budapesten az ő igazgatása mellett. A nagyszínpadon a Czeglédi Péter Református Gimnázium diákjai tisztelegtek műsorukkal a reformáció jubileuma előtt, s az 1999

A Patmosz Kutatóintézet konferenciája

A Debreceni Református Hittudományi Egyetem Újszövetségi Tanszékének Patmosz Kutatóintézete május 5-én, immár negyedik alkalommal rendezte meg tudományos konferenciáját, melyen **Peres Imre** professzor, pozsonyi lelkipásztor (aki egyben a konferencia házigazdája volt) a *Krisztus-Bárány mennyei alakja* című előadással a hallgatóság figyelmét a mennyei Krisztusra, mint Báránnyra irányította. Előadásából választ kaptunk arra, hogy milyen sokszínű a mennyei Bárány szimbólumvilága és mi volt ennek a szimbólumhasználatnak a „Csúcsa”. **Orémus Zoltán** doktorandusz, az Abaúj-tornai egyházmegye esperese, kassai lelkész előadásának címe *Isten trónusa és egyéb trónusok* volt, melyben rövid áttekintést adott a trónusmotívumok jellegéről, azoknak háttéréről és teológiai jelentőségéről. **Drenkó Zoltán** doktorandusz, barcai lelkipásztor a fenevadak imádatának pszichológiájáról adott elő, melyben egy torz, hamis vallásos propagandával manipulált valláspolitikai hatalomnak, annak imádatot kierőszakoló, személyi kultuszt kiépítő vezérének s hódolóinak lélektanát vázolta fel.

A konferencia légkörét a testvéri szeretet és a mély szakmai alázat jellemezte.

–dn–

Az egybegyűlteket **Buza Zsolt** missziói előadó köszöntötte az *ApCsel 5,33* alapján és kérte Isten áldását a közösségi alkalomra. **André János** szilicei és **Molnár Árpád** szeptemberi lelkipásztorok vezették az éneklést, az áhítatot pedig **Mudi Róbert**, helyi lelkész tartotta az *Ézs 40,1–9* alapján, amelyből kiemelte az utolsó verset: „Magas hegyre menj föl, örömmondó Sion!” Az üzenetben tolmácsolta, hogy milyen szerepet töltött be Izráel és Jézus életében a hegy. Izráel Mózes által ott kapta a kőtáblát, Illés ott találkozott az Úrral, Jézus onnan tanította a sokaságot és ott épült a legmélyebb kapcsolata az Atyával. Figyelmeztetett, hogy a konfirmandusok is ilyen lelki magaslatra: hitvallástételre készülnek. Az áhítat után elindultunk megmászni a Nagy-hegyet, amely a Pelsőci-fennsík része.

A nap végén szomorúan konstatáltuk, hogy le kell jönni a hegyről és küzdeni tovább a mindennapjainkban. A konfirmandusnap énekléssel ért véget, majd leereszkedtünk a fennsíkról és áldáskívánással elbúcsúztunk egymástól.

Buza Zsolt

óta működő, óvodát is fenntartó Érsekkétyi Magyar Tanítási Nyelvi Egyházi Alapiskola és Óvoda diákjai mutatkoztak be. Táncoltak a Kincső Ifjúsági Néptáncgyűttes apró és nagyobb táncosai. A csatai Romane Jile polgári társulás **Babindák István** vezetésével a cigány kultúra megőrzéséért fáradozik. Az SZRKE cigánymissziójának és **Bohák Ildikó** diakónusnak a segítségével közel kerültek Istenhez, a majálison saját zenéjükre írt Istent dicséző énekeikkel és szavaikkal tettek bizonyosságot hitükről.

Ki voltak állítva azok a művek, amelyek *Az Isten kegyelméből református* című pályázatra érkeztek, voltak népi gyermekjátékok, kézműves-foglalkozások és imasátor (utóbbi a zselízi gimnazisták kezdeményezése volt), és még sok minden más, ami feledhetlenné és élménnyé tette az ünnepet.

Ez a csodálatos nap zenés áhítattal és kiállítás-megnyitással fejeződött be a református templomban, ige hirdetéssel **Kalicz Gizella** szigetalmi lelkipásztor szolgált. **Milisits Máté** művészettörténész reformáció kiállítása, **Fekete Vince** főgondnok hegedűjátéka, **Juhász Balázs** marimba-művész szolgálata, **Tóth Árpád** oroszka lelkipásztor bibliai növénykertje tették föl a koronát a napra.

A nap címe bizonyított: Egyedül Istené a dicsőség!

Ambrus Erika

Emlékjelet készítettett a Pozsonyi Református Egyházmegye a reformáció 500. évfordulója alkalmából. A nyitott kaput megformáló emlékjelet május 6-án, a dunaszerdahelyi református templomban megtartott egyházmegyei közgyűlésen mutatták be. A kárpátaljai ifj. Hidi Endre keze munkáját dicséző kapu költségéhez az egyházmegye minden egyházközsége hozzájárult. A nyitott kapuszárnyban elhelyezett 14-14 faragott kazetta az egyházmegye huszonnyolc egyházközségének számát adja.

–ii–

avagy egy mustármagnyi mindenkinek jutott

Az Abaúj-tornai egyházmegye bibliaismereti vetélkedőjének immár másodszor adott otthont az alsólánci gyülekezet. Május 6-án ötvennyolc gyermek és tizennyolc felnőtt találkozott a helyi kastélyban, hogy bibliai felkészültségüket három korosztályban összemérjék. Úgy gondoltuk, a versenyszellemet a legnemesebb vitorlába fogjuk, hogy a legszentebb ismeretben egyre mélyebbre evezhessenek gyülekezeteink hittanosa. Jézus példázatai volt a téma. Mintha a több ezer éves történetek mindig új árnyalatát ragyogtatnák fel előttünk Isten örök világosságából – fogalmazódott meg egy lelkes édesanyában, aki hála volt, hogy gyermekének nemcsak Isten-képe, de énképe is tisztult, szépült.

Orémus Zoltán esperes áhítatában közvetlen párbeszédre csalogatta a jelenlévőket együttlétünk kezdetén: „*Krisztus lakjék szívetekben a hit által, a szeretetben meggyökerezve és megalapozva*” (Ef 3,17). A példázatok üzenete a zene nyelvén is felcsendült közöttünk, **Vargha Balázs** valamint **Molnár Árpád** szolgatársaink gitárkíséretének köszönhetően.

Az írásbeli számadás többfordulós volt. A 7–9 évesek között **Korintus László**, **Korintus Beáta**, **Khier Bek Ádám** (Rozsnyó) gyűjtötte össze a legtöbb pontot; a

10–12 évesek legeredményesebbjei **Eötvös Dávid**, **Orémus Ágota** és **Labuda Dusan** lettek (Kassa); a legidősebbek (13–15 évesek) között a rozsnói csapat (**Badin Szilárd**, **Varga Fábián** és **Uličný Lucia**) megvédte tavalyi elsőségét. Minden versenyző azonban ugyanazt a „bért” kapta fáradozásáért, ahogy a szőlőmunkások példázatából megtanulhattuk (Mt 20,1–15). Oklevél, ígérlap, jutalomkönyv, csokoládé és üvegszelencébe zárt mustármag, hogy emlékeztető jellé legyen számukra az ajándék: mindenki győztes az Isten országában, akinek egy mustármagnyi hit rejlik szívében (Mt 13,31–32). **Nagy Gábor**

Átadták a Timóteus-házat Egy hosszú folyamat vége Komáromban

2017. május 6-án szabadtéri ünnepi istentisztelet keretében adták át az 1938-ban épült, később államosított, majd a rendszerváltozás után ismét egyházi tulajdonba visszakerült Timóteus-házat Komáromban. Több mint tíz éven keresztül zajlottak a felújítási munkálatok. Az építkezés gyors befejezését elősegítette a 2016-ban a Magyar Kormánytól kapott jelentős támogatás. Az egykori árvaházban Idősek Otthona és Szociális Intézmény kezdte meg működését.

Az ünnepségen megjelentek többek között **Erdélyi Géza** és **Márkus Mihály** nyugalmazott püspökök, a Magyar Kormány képviselőjében **Mező István Mózes**, **Pathó Marianna** és **Nagy László**, Magyarország pozsonyi nagykövetségének tanácsosa, valamint az országos és városi társadalmi és politikai képviselő tagjai, a német és magyar segélyszervezetek képviselői.

Igehirdetéssel Erdélyi Géza tiszteletbeli püspök szolgált, aki többek közt emlékeztetett arra is, hogy az egyház bibliai alapon álló szociális jellegű szolgálatának jelképévé vált a komáromi árvaház és maradt is egészen az erőszakos megszüntetéséig, illetve bezárásáig. Emlékeztetett az épület hosszú és küzdelmes visszaszerzésére, amelyekhez pozitívan kapcsolódik Komárom egykori vezetése, majd köszönetet mondott mindazoknak a döntéshozóknak és tisztségviselőknak, akik becsületes magatartással segítettek, hogy az árvaház egyházi tulajdonba kerüljön vissza, és betölthesse az új feladatát.

Az igehirdetés után **Czékus Dezső**, az építkezés felügyeletével megbízott presbiter számolt be a felújítás menetéről. Hosszú huzavona után a komáromi egyházközségnek 2004-ben szimbolikus egy koronáért sikerült megvásárolnia a romos, hasz-

nálthatatlan állapotban lévő épületet. Az építkezést bontással kellett kezdeni: csupán a tartófalak maradtak meg. Szakaszosan építkeztek és évente 40-50 ezer eurót fektettek be az épületbe, de kilenc év alatt is csak a felújítás feléig jutottak el. 2016-ban viszont a Magyar Kormány támogatása jelentősen felgyorsította a folyamatokat és egy év alatt befejeződött a munka. Az épületre tíz év alatt 973 860 eurót fordítottak, ebből 521 594 euró a Magyar Kormánytól érkezett.

Fazekas László püspök, a helyi gyülekezet lelkipásztora név szerint ismertette azokat a támogatókat, akik adományaikkal vagy különféle rendezvények megszervezésével járultak hozzá az építkezés költségeihez. Végül azt mondta, hogy azokról szeretnének gondoskodni, akik gondoskodást várnak, majd azt kívánta, hogy boldog lakókkal és sok örömmel teljen meg a Timóteus-ház.

Mező István Mózes, az Emberi Erőforrások Minisztériuma osztályvezetője többek között elmondta, hogy Magyarország Kormánya számára minden magyar fontos, valamint, hogy az idős embereket meg kell becsülni és lehetővé kell tenni a számukra, hogy méltó életet élhessenek és ha kell, támaszt kapjanak.

Köszöntőt mondott még **Hans-Martin Trinnes**, a Gustav-Adolf-Werk segélyszervezet képviselője is, majd a Szekszárdon élő **Szenczi László**, az árvaház egykori lakója tett biztosságot arról, hogy milyen hatással voltak rá az itt töltött évek és hogyan vált Krisztus követőjévé. Elmondta, hogy örömmel jött, mert hazaérkezett. „Itt tértem meg és örülök, hogy hirdethetem Isten nagy dicsőségét”, majd azt kívánta az időseknek, hogy itt találják meg az utat Jézus Krisztushoz.

Az épület hivatalos átadása a 90. zsoltár éneklése közben zajlott.

–ii–

Megemlékezés. Az Izraeli Állam függetlensége kikiáltásának 69. évfordulója alkalmából május 2-án az Izraeli Nagykövetség megemlékezést tartott Pozsonyban, ahol egyházunk képviselőjében Palcsó Attila külügyi tanácsos és Fazekas László püspök volt jelen.

Timóteus-ház. Május 6-án Komáromban sor került a komáromi református gyülekezet tulajdonában lévő Timóteus-ház átadására, amely idők otthonaként és speciális intézményként működik majd a jövőben. Az egykori árvaház épületének tíz éven át tartó felújítását sokan támogatták, a gyülekezeti tagok adományai mellett többek között holland és német segélyszervezetek, de a leghathatósabb adomány a tavalyi esztendőben Magyarország Kormányától érkezett. Az ünnepségen jelen volt Mező István Mózes, az Emberi Erőforrások Minisztériuma Egyházi, Civil és Társadalmi Kapcsolatokért felelős államtitkárságának osztályvezetője, Pathó Marianna, a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárságának osztályvezetője, Erdélyi Géza nyugalmazott püspök, aki az igehirdetés szolgálatát végezte, valamint a német segélyszervezetek képviselői és a politikai és társadalmi élet képviselői is.

Eszkütétel. Május 8-án Magyarország Parlamentje elnökének, Kövér Lászlónak meghívására Fazekas László püspök részt vett Magyarország újonnan megválasztott

köztársasági elnökének, Áder Jánosnak az eskütételén.

Lelkésztovábbképző. Május 9-e és 11-e közt Bereklőn zajlott az Országos Lelkésztovábbképző.

Generális Konvent. Május 19-én Porubán Ferenc főgondnokhelyettes és Fazekas László püspök ott volt Nagyváradon a Generális Konvent Elnökségének ülésén. Az ülés témája a másnapi Református Egység Napjának és a júniusi debreceni zsinatnak a megbeszélése volt.

Iskolatörténeti kiállítás. A komáromi Limes Galériában május 19-én Géresi Róbert püspökhelyettes igei köszöntőjével megnyílt a Protestáns iskolatörténeti mozaik című vándorkiállítás. Az alkalmon jelen volt és beszédet mondott Hafenscher Károly, a Reformáció Emlékbizottság mun-

kájának segítségével felelős miniszteri biztos, és Papp Kornél, a Református Tehetséggondozó Alapítvány kuratóriumának titkára is. A megnyitón az Alistáli Református Egyházi Alapiskola diákjai adtak ünnepi műsort.

Református Egység Napja. Május 20-án a reformáció 500. évfordulója kapcsán a nagyváradi várban zajlott a Református Egység Napja. Az *Őrizd a várat!* jelmondatú ünnepi fesztivál résztvevői közt ott volt a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház képviselője is Fazekas László püspök és Porubán Ferenc főgondnokhelyettes vezetésével.

Jubileumi ünnep. Május 20-án ünnepi istentiszteleten adott hálát az Alistáli Református Egyházi Alapiskola közössége az iskola huszonöt évvel ezelőtti újraindulásáért.

Konferencia

A Selye János Egyetemen történelem tanszéke az egyetem Református Teológiai Karával együttműködve 2017. október 12-én *A hit és a közösség szolgálatában* címmel tudományos konferenciát szervez. A konferencián, amely a reformáció 500. évfordulója és a szlovákiai magyar közösség kényszerű létrejöttének közelgő századik évfordulója alkalmából kerül sor, az SZRKE múltjához kapcsolódó személyiségek (lelkészek és laikusok) életútjára, tevékenységére akarunk fókuszálni, s egyben felhívni a figyelmet olyan életpályákra, amelyekről eddig keveset tudunk. A konferenciára egyaránt várjuk történészek, teológusok, fokozattal rendelkező kutatók és doktoranduszok jelentkezését. A tervezett előadásokat a következő témákban várjuk: 1. A szlovákiai magyar reformátusság jeles képviselőinek életpályája; 2. Református lelkészek és tanítók szerepe egy-egy közösség életében 3. Az egyházhoz köthető személy politikai, társadalmi szerepvállalása 4. Egyéb kapcsolódó téma. A jelentkezéseket egy rövid absztrakt kíséretében 2017. június 30-ig kérjük az alábbi címre eljuttatni: tomoskozif@ujsk

A konferencián elhangzott előadások írott és lábjegyzetelt változatát a 2018-as évben a Selye János Egyetem megjelenteti.

Lélekápolás – Lelki egészség címmel konferenciára kerül sor 2017. augusztus 24–27. közt Felsővályban segítő foglalkozásúak számára. Néhány téma a programból: Teszt-lelki harmónia és diszharmónia; A pszichoszomatikus megbetegedések eredete és szimbolikája; Mentálhigiéné – a segítő szakember/a segítségre szoruló karaktere. Részvételi díj 70 euró. Jelentkezni Drenkó Zoltán barkai lelkipásztornál a dr.enko@azet.sk e-mail címen lehet.

A Pátria rádió református műsorai:

Június 25-én Pándy Kovács Tímea abaújszina segédlelkész Jézus ama ígretéről szól, hogy az imádság meghallgatásra talál.

Július 9-én Tóth László gömöriskárosi lelkipásztor a nagy halfogás üzenetét hozza közelebb a hallgatókhoz.

Július 23-án Partiné Szaszák Katalin szesztai lelkipásztor Péter apostol kapcsán szól a hallgatókhoz.

A Világosság másnapi (hétfői) ismétlésének kezdési időpontja: 13.05.

(A műsor a közvetítést követő naptól meghallgatható a Sola rádió honlapján is: <http://refradio.eu/radio/sola/>)

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

SOÓS MIHÁLY (1931–2017)

1931. november 15-én született Budapest. Segédlelkészi évét Nagyhalászon töltötte, majd 1956-ban Pécsen kezdte meg beosztott lelkészi szolgálatát. Az 1956-os forradalom leverése után Ausztriába menekült. 1957 januárjától az Ausztriai Református Egyház megbízásából a magyar menekültek körében szolgáló lelkészek csoportjában dolgozott. Élete összefonódott a szórványmagyar-ság gondozásával és pásztorolásával. Kitartó és küzdelmes munkájának köszönhető, hogy Isten ígéje továbbra is hirdetik magyar nyelven az Ausztriai Magyar Református Lelki-gondozói Szolgálat keretében. Teme-tésére szűk családi körben 2017. május 15-én került sor. A gyászistentiszteleten Fazekas László, egyházunk püspöke tolmácsolta a vigasztalás ígét a 2Tim 4,7–8a alapján. A sírnál Karvanszky Mónika, a Bécs-belvárosi Református Magyar Gyülekezet lelki-pásztora szolgált.

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe:

Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

Cégjegyzéki szám: 00179191

Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: Kis Lucia

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia

Előfizethető a református lelkészi

hivatalokban és a szerkesztőség

címén.

Előfizetési díj: egy (kalendáriumi) évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi: 930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.

E-mail: ksz@reformata.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítjük és szerkesztjük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: Kis Lukács

Nyomja: Proffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09